

Komorowski, Paweł

Uroczystość dedykowana Tadeuszowi Urbańskiemu z okazji opublikowania w "Kwartalniku Historii Nauki i Techniki" jego autobiografii naukowej

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 30/1, 189-190

1985

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

UROCZYŚĆ DEDYKOWANA TADEUSZOWI URBAŃSKIEMU Z OKAZJI
OPUBLIKOWANIA W „KWARTALNIKU HISTORII NAUKI I TECHNIKI” JEGO
AUTOBIOGRAFII NAUKOWEJ

W Sali Muzycznej Muzeum Techniki w Warszawie odbyło się 29 czerwca 1984 r. uroczyste wręczenie autobiografii naukowej Jej Autorowi — Tadeuszowi Urbańskiemu, światowej sławy chemikowi, profesorowi Politechniki Warszawskiej. Na spotkanie to przybyli zaproszeni goście związani z Osobą Profesora i Jego działalnością naukową, a także Komitet Redakcyjny „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki”.

Uroczystość otworzył inż. Jerzy Jasiuk — dyrektor Muzeum Techniki. W wypowiedzi swojej poruszył bardzo istotny problem — roli podmiotu w nauce — osoby samego uczonego. W naukoznawstwie bardzo mało miejsca poświęca się zwykle sprawom indywidualnych doświadczeń i temu wszystkiemu, co kieruje i kształtuje badacza i tym samym naukę. Wynika to z założenia, że dzieło jest ważniejsze od jego twórcy. Dlatego „Kwartalnik” stanowi pewien wyjątek, zajmując się również postaciami i ich indywidualnymi wartościami — stwierdził na zakończenie J. Jasiuk.

Następnie głos zabrała prof. Irena Stasiewicz-Jasiukowa — Redaktor Naczelny „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki”. Przypomniała ona historię powstania cyklu autobiografii naukowych, które ukazują się na łamach czasopisma od 1976 r. Jako pierwszy opublikował swoje wspomnienia naukowe Władysław Tatarkiewicz — filozof (pisał je w ciągu 3 miesięcy, a miał wtedy 90 lat). Później ukazały się biografie: Tadeusza Czeżowskiego — logika; Stanisława Lorentza — wieloletniego dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie; Stefana Kieniewicza — historyka; Konrada Górskiego — nestora filologii polskiej. Z nauk medycznych: Tadeusza Kielanowskiego — ftyzjatri, znanego z prac dotyczących etyki i historii medycyny; Tadeusza Bilikiewicza — psychiatry i historyka medycyny; Ksawerego Rowińskiego — radiologa dziecięcego, który szczególnie wielkie zasługi położył w organizacji życia medycznego w Polsce po drugiej wojnie światowej. Nauki związane z leśnictwem reprezentuje Antoni Zabko-Potopowicz, a matematykę jeden z twórców polskiej szkoły matematycznej — Kazimierz Kuratowski. Jest też jedna niewiasta — astronom — Wilhelmina Iwanowska. „Kwartalnik” ogłosił również autobiografię Jerzego Konorskiego, która najpierw została — niestety — opublikowana w języku angielskim, a następnie „KHNIiT” postarał się o prawo przetłumaczenia jej i wydania po polsku. Na przełomie lipca i sierpnia 1984 r. ukazała się autobiografia Wiktora Degi — chirurga ortopedy. Dalsze plany — to udostępnienie czytelnikom naszego czasopisma naukowych wspomnień: Witolda Nowackiego, Szczepana Pieniążka, Jerzego Pniewskiego i Włodzimierza Niemierko. Tak więc cykl ten obejmuje przedstawicieli większości dziedzin nauki. Na zakończenie swojego wystąpienia I. Stasiewicz-Jasiukowa wręczyła Profesorowi Urbańskiemu

specjalnie oprawiony egzemplarz „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki”, w który wpisali się wszyscy goście uczestniczący w spotkaniu.

Po uroczystym wręczeniu zabrali głos kolejno: doc. Krzysztof Jakubowski, prof. Lech Skulski, prof. Janina Świętosławska-Zółkiewska, prof. Eugenjusz Olszewski i doc. Jerzy Różiewicz.

K. Jakubowski — dyrektor Muzeum Ziemi w Warszawie — przypomniał dawne zainteresowania Profesora Urbańskiego bursztynami i osiągnięcia w badaniach nad nimi. Kończąc K. Jakubowski wręczył Autorowi autobiografii — opracowania poświęcone bursztynom, wydane przez Muzeum Ziemi.

Następnie głos zabrał prof. Lech Skulski. Przedstawił on swoje kontakty naukowe i pozanaukowe z Profesorem, poczynając od swych lat studenckich, a także scharakteryzował prof. Urbańskiego jako uczzonego i człowieka.

Prof. Janina Świętosławska-Zółkiewska przypomniała swoje i swego Ojca — Wojciecha Świętosławskiego — spotkanie z Tadeuszem Urbańskim przed prawie 50 laty, kiedy to autor autobiografii — wówczas młody naukowiec — wypowiedział się o sposobie prowadzenia badań naukowych. Jego zdaniem ważniejsza jest własna praktyka i płynące z niej wnioski niż cudza teoria zawarta w literaturze. Unika się w ten sposób przyjmowania obcych sądów za własne.

Prof. Eugenjusz Olszewski poruszył znaczenie humanistyki dla specjalistów z zakresu nauk ścisłych. Podkreślił także fakt, że autobiografia Tadeusza Urbańskiego jest pierwszą wśród pracowników naukowych Politechniki Warszawskiej.

Doc. Jerzy Różiewicz, nawiązując do kontaktów Profesora Urbańskiego z Józefem Jerzym Boguskim, zapytał o spuściznę pozostałą po tym wybitnym polskim chemiku.

Na zakończenie tej części uroczystości głos zabrał Tadeusz Urbański. Podziękował wszystkim za przybycie, zaś Redaktorowi Nacelnemu „KHNiT” — prof. I. Stasiewicz-Jasiukowej za opublikowanie autobiografii, a także za zorganizowanie spotkania. Miłe słowa skierował również pod adresem Sekretarza Technicznego Redakcji — inż. Bożeny Jagoszewskiej-Klawitter. Następnie odpowiedział na pytania i rozwiązał niektóre znaki zapytania. Doc. K. Jakubowskiemu wyjaśnił swoje zainteresowanie bursztynami. Zrodziło się ono w wyniku prac nad materiałami wybuchowymi i ich zabezpieczeniem. Odpowiadając na pytanie doc. J. Różewicza — stwierdził prof. Urbański — że nic, niestety, nie wiadomo mu o spuściznie po Józefie J. Boguskim.

Na zakończenie warto wspomnieć o oprawie muzycznej uroczystości: wykorzystano w tym celu dziewiętnastowieczną pozytywkę, odtwarzającą różne melodie; cała uroczystość, jak wspominałem na wstępie, odbyła się w Sali Muzycznej, w której znajdowały się ciekawe i zachowane w dobrym stanie polifony, szafy grające i zabytkowy fotoplastykon.

Paweł Komorowski
(Warszawa)

Instytut Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN

Posiedzenie naukowe Pracowni Badań nad Początkami Myśli Społecznej

Dnia 2 maja 1984 r. odbyło się zebranie naukowe Pracowni prowadzone przez prof. dr Irenę Stasiewicz-Jasiukową. Referat pt. *Definicja retoryki w encyklopediach średniowiecznych* wygłosiła doc. dr Małgorzata Frankowska-Terlecka.